

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ ВОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
30 еран. у злату, на по године
10 еран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се поштом
уцртаним неопредмелим админи-
страцији „Глас Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Петру Рамадановићу, к. п. аген-
ту у Котор. Дописи се шаљу
уредништву. Рукписи се не вра-
ћају.За огласе шаља се: за сваку
ријеч или за број од пет цифра
по 2 новчака за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчак.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

Његово Краљевско Височанство
Господар благоизволио је најмили-
стивије уважити молбу Свога мини-
стра Просвјете и Црквенијех Послова
Војводе Сима Поповића, да га због
слабога здравља разријешти од дуж-
ности и Својим Највишим ријешењем
од 21. Маја ове год. поставити га у
пенсију.

Госп. Н. Матановић министар
Финанције, такође због слабога здрав-
ља поднио је оставку, коју је Њ.
Кр. В. Књаз Господар благоизволио
уважити.

Највишим ријешењем Њ. Кр.
В. Књаз Господара, г. Лавар Ми-
јушковић предсједник Главне Кон-
троле постављен је за сад да управ-
ља Министарством Финанције.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 23 маја.

Петроградско „Н. Време“ пише:
„Како изгледа, македонско питање
ступа у период умиривања. Телеграф
још доноси вијести о сукобима турске
војске са усташким четама, али оп-
шти карактер тих вијести није ни
из далека тако унемиривајућ, ка-
кав је био назад неколико подјеља.
Кулминационом тачком македонског
покрета били су динамитски поку-
шаји у Солуну. Послије солунске
катастрофе покрет се није усилио,
као што се могло очекивати него
напротив знатно је ослабио. Насту-
пио је период затишја који још
траје и даје повода надати се, да се
ове године неће више криза заоп-
штравати. Томе нијесу узрок ре-
форме, него сасвим друге прилике.
Међу овима на прво мјесто долази
убјеђење вођа покрета, да је њихово
рачунање на интервенцију држава
било погрешно. То су показали о-
собито солунски догађаји, којима је
била цијела очигледно да изазову та-
кву интервенцију. Ипак у пркос
свим ужасима динамитске ноћи у
Солуну државе су остале сасвим
мирно, и послано аустријско и ита-
лијанско бродовље у Солун доста
су брво оставили ову луку. Такво
држање држава за вријеме солун-
ских догађаја охладило је даље по-
риве револуционарне партије, која
се убједила, да и најкрајним сред-
ствима није у стању није кадра увући
државе у македонску криву. Такође
је могуће, да је на ослабљење маке-
донског покрета утицала оскудица
оружја и муниције код усташа, а
такође и новаца. Беспорно озбиљно
улогу у савлађивању покрета игра
и турска војска, чија је бројност
услед арбанашких немира била знат-
но увеличана придоласком свежих
одјељења из Мале Азије. Неколико
су припомogle и реформе управо
једна од реформа, и то наменовање
главног инспектора. Подлагање три-
ју вилајета једној особи, која има
равну власт као велики везир, без

сумње је оградило до неког степена
христјанско становништво у Маке-
донији и Старој Србији од ових на-
сиља, која би трпјело кад не би
било главног инспектора.

Што се тиче осталих реформа,
и ако се почињу по њеним мјестима
уводити, још нијесу могле измије-
нити услове живота христјанског
насељења, да би се у њему могло
појавити оно спокојство, које се са-
да опажа. Међутим, да ово спокој-
ство изгуби привремено карактер,
турској влади је потребито, да се
постара како ће увести реформе у
пуним обиму. Ако порта не дијели
потпуно овај поглед, ако мисли, да
садашњи период затишја даје мо-
гућност да се одложи ствар рефо-
рама, по њој треба озбиљно казати,
колико се она вара. Кад би се мир
зближа сада установио у Македонији
и Старој Србији турска влада има-
ла би се тим користовати те најенер-
гичније приступити остваривању ре-
форма. Само путем радикалних ре-
форма, још широк него ли су у
пројекту, могао би се учврстити мир
међу христјанским становништвом у
Македонији и Старој Србији и тим
избећи поновне кризе у блиској
будућности. Ми смо слушали, да се
сумња у цијелходност постављања
у жандармерији официра из Швед-
ске, Белгије и Холандије, пошто не
повијају обичаје ни језик земље.
Трудно се то може порећи. Али би
требало ставити полицију и жандар-
мерију под начелством официра дру-
гих народности, међу којима не би
било трудно наћи особа, које би
биле за ту службу. У сваком слу-
чају то је питање, које не треба
дуго времена да се ријешти. Пошто
то све зависи од држава а не од
Турске било би веома жељети, да
Порта добије сходну опомену.“

Тако петроградски лист, међу
тим је г. Наговић, изасланик нове
бугарске владе, лијепо примљен у
Цариграду, а нема сумње, да поло-
жај у Македонији зависи од Софије.

ИЗ СТАРЕ СРБИЈЕ.

Сукоб између Арбанаса и Турака.
„Уставна Србија“ доноси:

О сукобу који се недавно десило изме-
ђу Арбанаса и турских трупа под Шемси-
пашом могу вам јавити ове појединости:

Последњих дана априла кренуо се
Шемси-паша са осам батаљона и двије ба-
терије брдских т-пова у правцу ка Ђако-
вцима, гдје се први пут сукобио с Арба-
насима више села *Скијајана*. Одатле је, уз
омањи отпор арбанаски, Шемси паша сти-
гао до села *Срећ*, близу *Суке Црмчанске*.
Ту је била прана и велика битка, која је
трајала читавих шест сахата: од 9 сахата
прије, до 3 сахата по подне. У тој битци
учествовало је и нешто турске коњице ко-
ја је била уз Шемси пашу, и само од тих
коњаника погинуло их је том приликом
тридесет. У осталом мртвих и рањених
било је с обе стране у приличном броју.
Арбанаси је тој битци било око 6-7000.
Топови Шемси-паше уништили су село
Грамокед, које је имало 25 кућа и при-
личан број добрих кула. Исто тако пору-
шено је и село *Срећ*, које је готово од
самих кула арбанашких састављено. Све
куле и 22 куће срушене су. Оба су
ова села два до два и по сахата далеко од
Ђаковце. Међу турским војницима било
је више мртвих, него међу Арбанасима.
Војници у почетку нијесу озбиљно уда-
рили на Арбанасе. Покушавали су само
да их запласе. Али су Арбанаси из по-
четка схватили ствар озбиљно и тек по-
што су у два маха војску сузбили, добили
су војници наредбу за озбиљну борбу.

Арбанаси који су били увели учеш-
ћа у овој борби махом су били саставље-
ни од арбанаса из Пећи и околине и
од арбанаса из Ђаковце и околине.
Ови Арбанаси позивали су себи у помоћ
и Арбанасе из Плава и Гусиња, но ови
ни се нијесу одавали. Придружиле су им
се само *Арнаути капаличке вјере* и око
1000 на броју ових капаличка-Арбанаса
извели су били *ушешка у пожељном сукобу*.
Најхрабрије се борила пећска нахија. И
ако је ова битка трајала читавих шест
сахата, ипак војска није успјела да из
мјеста, у коме је била борба, и околине
растури Арнаути. Они су тек сјутри дан
растуриени, а самог дана борбе пушкарање
је трајало до мрског мрака. Војска је оста-
ла у логору између *Малтерси* и *Суке*
Црмчанске.

Сад се живо ради на томе да се да-
љи сукоби избјегну. Арбанасима се чине
непрестано радна објашња от стране Ша-
кир паше, косовског валије, и од стране
Шемси-паше. Кажује им се отворено да не
само што их Султан неће казнити за до-
садашње њихово држање, него ће их све
наградити, само ако се умјере. Неки су се
већ почели покоравати. Али је маса али-
кована побјегла у планине. Готово сва бо-
гатија арбанашка села у пећској и ђако-
вачкој нахији испражњена су. Арбанаси
су и дјецу и жене послали у планине, а
ствара у вароши на чување. И сву стоку
су такође отјерали у планине, а само му-
шкарци с оружјем силазе у села и оби-
лаве своје куле.

У Ђаковци су дођерани 8 о м.
десет Арбанаса, али не прикаса, него оних
пилџара који су увијек радили по запо-
нијести својих поганаара.

Општи положај „*Фридрихсбургске Но-
вине*“ доноси о ситуацији у Старој Србији
и Македонији из Цариграда овај допис:
„Моментално говоре овдје много о томе,
како ће се разбити македонски проблем у
будућности. На супротив једноме дијелу је-
вропске штампе, која на брзу руку о томе
суди, у цариградским дипломатским кру-
говима, који су свакако ближе догађајима,
оклијевају. И онај мали, одабрани круг,
чији је глас у македонским стварима мје-
родаван, држи се у строгој резерви. Из-
јештаји страних консула у Солуну, Битољу,
Скопљу и Призрену показују само огра-
ничену слику догађаја из тих вароши и
неопредмели околности. Али само већ те ви-
јести гласе често пута тако противречно,
да се из њих може сазнати, како је кон-
сулима тешко доћи до информације, али
не да се из тих може судити о таквој
ствари и прилика. И сама Русија, која —
како сви мисле — има у рукама кључ
будућности Македоније, она сама тешко да
би могла да одговори на горње питање.“

Нико опет не може да тврди, да се
положај Бугара због динамитских атен-
тата у Солуну, ма у колико побољшао,
на против Јевропске интервенције, коју
су хтјели да изазову разаравањем стра-
начког имања и живота није дошла, већ
се постигли, да је Турска, ради наспо-
стављања реда и мира, добила одобрење
великих сила, да предузме најоштрије мје-
ре и да претвори Стару Србију и Маке-
донију у такав војни логор, какав се тамо
не памти од давине. Преуморни усташе,
после атентата на Отоманску Банку, про-
сто су истребљени, јер док пријекти суд
у Солуну ради, без ларме и шума исељки
су на западној страни Македоније све што
је сумњиво. Константно знају, да је прије
осам мјесеци отпочело грађење тунела, који
је водио из неке кананице у Отоманску
Банку. Па зар то није примјетљива добра
турска полиција? Прије би требало поми-
слити, да су добро информисани турски ор-
гани све сазнали у своје вријеме, али да
су са вишег мјеста добили налог, да и
даље хуће и мотре. Бугари су се требали
компромитровати пред Јевропом, и када би
их пред њоме представили као анархисте,
овдје би им лако било. Нека је изведен
атентат са знањем или без знања полиције,
једно је тачно, да је дјело бугарских ве-
јаних глава дипломатску ситуацију у Тур-
ској знатно побољшало. Данас нико не
говори о реформама, које она мрази, јер и
најбоље реформе немају дјелства онде, гдје
боже воде прву ријеч, а с друге стране,
из Цариграда говоре, да, прије него што
приступе реформама, које да казне Бугаре.
Посланици одобравају турску догају, јер

кад би се властима неваале руке и атентати
се обновили, онда би порта скинула са
себе сваку одговорност. Међу тим не зна
се још, да ли је успјех портине политике,
услед солунских догађаја од 16. априла,
трајније или краће природе. Турска мора
малаксати због свога слабога финансискога
стања, оружајући се, да угуши бугарски
устанак. Искрапа азиске војске, која се
налази у Старој Србији и Македонији, већ
и сада наилази на тешкоће. Народ мора
главни дио прихода давати на мобилиза-
цију и што буду у будућности празније
турске државне кесе, у толико ће нега
власи и исисавати. У то треба имати на
уму, да Македонији пријети глад. Велики
дио плодних земаља остао је ове године
необдјелан због сељачког страха испред
комита, а власти се нијесу старале, да
заштите мирна и радна сељака и да га на
посао охрабре. Сељак је продао последње
своје, да би могао живјети. Вјероватно је
да ће турска солдатима за кратко вријеме
наспоставити мир у Старој Србији и Ма-
кедонији, али то ће бити мир гробова.“

Ослобођење манастира Дечана. До-
пис „*Биоградских Новина*“ из Митровице
од 10. маја гласи:

Манастир Дечани преживио је тешке
дане Увијек изложен нападима и уцјенама
околних Арнаута, сад, приликом сукоба
Арнаута са царском војском, изложен је
био највећим опасностима.

Знајући добро, да о судбини тога ма-
настира воде строга рачуна и Србија и
Русија, Арнаути су покушавали, да им оп
послужују као гаранција отпору. Тако, чим
се кренула војска са Шемси-пашом из
Ђаковце на Пећ, Сулејман-ага, шеф Га-
шана (врло јак арнаутски фио) сакупи
хиљаду џупака Гапана, оде и посједне
Дечане и пошље абер Шемси пашу, да ће
манастир запалити и разорити, ако се вој-
ска само за корак крене на Арбанасе. Па
не само што је Сулејман-ага посло мана-
стир, него и Арнаути из околних села
Љубана, Прилепа, Црнобрега и т. д. донели
су ту и смјестили своје жене и дјецу, како
не би страдали, кад војска нападне на
њихова села. Та околност међу тим и
спасла је Дечане. Кад се десило сукоб на
Црнобрегу, гдје су Арбанаси страдали, а
село топовима разорено, појури 1500 Ар-
наута под вођством Асан-аге Батушанина,
да се осврте и запале манастир. Још не
стигне она руља до манастира, а сазна да
су у њему смјештено породице арнаут-
ске, те их то задржи, да не изврше своју
намјеру.

Војска међу тим ваада се канпла и
размишљала, али најзад ударила је на
Арнаутије око манастира и разјурила их.
Тако су Дечани ослобођени.

ДОПИСИ.

Ораси, 15 маја. — Ораси (село у
Љешанској нахији) налазе се при планини
Ставору. У њему има 66 доста сиромашних
кућа, које највише живе о стоци, а стока
им је ове године пристала добро.

Како је ово село било безводно, а
сточно, то се пок. поп Саво Пејовић по-
желе још Владици Раду и покже му, да
би се могла велика стока држати у овоме
селу, кад би било воде. Владика Раде год.
1847, даде попу Саву мајстора, Лака Ми-
лошевића из Крушевце, да овоме селу
огради једну добру воду и да ће Влади-
ка платити трошак, на колико буде, а се-
љани сами нека помогну радом.

Сви сложено оградиле воду и то ши-
року 10 $\frac{1}{2}$ метара, толико исто дугачку, а
дубоку 12 $\frac{1}{2}$ метара, дакле, као што се ви-
ди, вода велика. Она се вода зове „*Ври-
јест*.“

К води се слази низ двоје скала, а
те су скале доста уске, те је ваада опасно
било захваћати воду, а било је и несрет-
нијех случајева.

Пошто су се Орасани разишли за
земљом и тамо куће поградили, то су се
удаћили од ове воде сви без 15 кућа, које
се ваада њоме служе.

Назад 10 година сви Орасани сло-
жно набаве мајстора, да је сволтају, како би
отклонили несретне случаје. Кад радњу
сврше и кад дагну шесте испод волта, вол-
лат се од једанпут сруши у воду, али бла-
годарећи Богу није нико погинуо.

Опет сложено очистише воду и ако са великијем трудом.

Ове 1903 год. поменуте 15 кућа, што се овом водом служе, уложи да је и по други пут волтају и набаве добра мајстора Риста М. Бурилића са Параца, са којим се поведе, те воду за овај пут сводташе и овјековјечаше овај рад Владике Рада и ослободише сваког од опасности ко би дошао к овој води.

Ова се вода налази при коњаничком путу, који иде од Цетиња за Данилоград. Због велике дубине и због великог и дебелог волта, биће ова вода на гласу и по обилатости и по каквоћи и много ће важити не само за сељане, но и за путнике.

За ово добро дјело срдечно благода- римо како покретачима, тако и свијема који прискочише и својим радом помогоше, да се оно изврши.

Ф. П.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Свечан састанак словенског добротворног друштва.) У недељу, 11. маја, био је свечан састанак словенског добротворног општества у Петрограду. Председавао је гроф *Игњатије*, а дворница је била препуна чланова друштвених. Моћу њима су били и српски посланик *Новоковић* и бугарски дипломатски агент *Стамчев*. У име друштва предао је *А. С. Будиловић*, грофу *Игњатију* адресу за спомен на 25-годишњицу руско-турскога рата. У адреси се указује на велике личне заслуге његове за овај рат, дошто је био 12 година посланик у Цариграду. Гроф *Игњатије* примајући адресу изрекао је свечан говор, који је завршио овим ријечима: „Ми преживљујемо тешка времена. Много тога не ради се сагласно с нашим жељама. Много тога у словенском свијету не одговара мом начину мишљења, али је потребно мудро се стрпити. Ја непоколебиво вјерујем у велику будућност Русије, која иде историјским путем Цара-Самодршца. Увјерен сам да ће снага 134 милионског руског народа прибавити отаџбини могућност да одоли својим многобројним разнородним непријатељима и да очисти атмосферу, која нам се сад показује непријатна, непрестално се надати, без обзира на привремене невоље, у коначну славу наше браће Словена, која дуго трпе и вјечно су угњетена, али су често гријешила, лако залазила на стравутицу и залутила. Наше друштво не смије клонити духом, вјерујући у милост свепогућега, чувајући бадрост и једнодушност, мора свима служити као примјер патристског прегаштва, не смије допустити да се, као ни у старини весталски огњак, угасе мисли наших предшасника, великих бораца за словенство, мора неуморно радити на приближавању завађених Словена, наших природних савезника, међу собом и с Русијом, схваћајући да се без упорног рада ништа постићи не да.

Ја сам рекао Бугарима у Софији, опомињући их да у невријеме не потпомажу македонски устанак, да за остварење идеала, који се гаји у срцу, треба отрпљиво чекати док наступи повољан психолошки тренутак, а за постављање овога не смију се напрасно жртвовати идеални борци, тратити бескорисно силе, него се треба за времена и неуморно спрематити не само материјално, него и морално, умно, духовно.“

Послије говора грофа *Игњатије* који је примљен великим одобравањем *Будиловић* је говорио у спомен чешкога ро-

дољуба *Риери*, а *Васиљев* о српском митрополиту: *Хаџи-Сави Косановићу*. Састанак је закључен пјевањем химне св. Тирита и Методија.

(Сеоске библиотеке у Русији.) Дописник „С. П. Вједомости“ из Харкова тужи се како се број сеоских библиотека и читаоница слабо множи у Харковској губернији. Народ је жељан читања, али још много сметња има развијању и ширењу библиотека. Па ипак кад би смо ми стајали с библиотекама сеоским бар онако као харковска губернија, добро би било. Али ми немамо управу ништа.

Иадат је списак сеоских библиотека у харковској губернији, у ком је набројано њих 228, а свих има више од 300. Највећи број тих библиотека, њих 87, смјештен је код среских и сеоских власти, а тим 49 код школа, остале су или у приватним становима или код државних чувара и т. д. Многе библиотеке имају врло рђав стан, па за то и не могу бити од велике користи. У свима овим библиотекама има 140.000 књига, тако да на сваку од њих отпада разјерно 614 свеака. Књиге су понајвише вјерског и моралног садржаја, а има их врло много поучних у којима су садржане упуте о животу и дневним потребама. И сељаци с великом жељом траже ове књиге, читају их и користе се њиховом садржином.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

ПРАВИЛА

Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори.

Оснива се у Црној Гори друштво под горњим именом са сједиштем на Цетињу. Друштво има свој печат облика олипсе, на којем је около наслов „Друштво за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“; у средини је олива, која представља дијете уз наковањ, с чекићем у руди.

I Циљ друштва.

Чл. 1.

Друштву је циљ да потпомаже и развија у Црној Гори занате, трговину и уопште да унапређује привредну радност у земљи.

Чл. 2.

Друштво ће постављати свој циљ: а) отварањем занатлијско-трговачких школа; б) спремањем добре, а сиромашне пригорске дјеце на страну за изучавање разних заната, трговине и уопште привредне радности; в) старањем да се стручно спремени и по владању достојним младима пруже по могућности средства давањем капитала и отварањем кредита, како би могли отпочети рад, за који су се стручно спремили; г) настојавањем да с временом сви занати и трговина у земљи пријеђу у руке пригорских поданика.

II Средства.

Чл. 3.

Друштво има свој фонд, који ће служити као основни капитал у главном за давање кредита наученим занатлијама и трговцима,

пажњу словенског већ и цијелог образованог свијета.

Иза уморног и суморног путовања кроз шумовити и мочарни предјео од неколико стотина километара, на којем се тек овдје-ондје види по које људско обиталиште и по неки трагови од агрикултуре, — путник се веома пријатно изненади када се иза таквог немиле пустоши одједном нађе у граду пуном великољепља, раскоши, сјаја и удобности. Тада му се и нехотиче намеће мисао: коме паде на ум, да на оваком мјесту подигне престони град? И како у стању бјеше снага људска — одолевши небројне природне препреке и непогодности, у тој магли и на том блату створити такав горестас град, којег је и у много пријатнијим природним околностима тешко сазидати и оживотворити. И под утиском тих чуства, човек се са дубоким признањем мора поклонити сјени Петра Великога, тог мудрог владара руског, основатеља Петрограда и признати, да он заната бјеше један од оних ријетких великана, чије име и чију славу дјела њихова каљују и величају пред потоњим нараштајима. Јест, Петроград је величанствени споменик свијему основатељу, али је он уједно и најбољи свједок енергије, издржљивости и животне подобности рускога народа, тог највећег, најдлажнијег и најблагороднијег словенског племена.

На мјесту, гдје се данас диже Петроград са својим величанственим и колосалним црквама, дворцима и другим агра-

а кредит ће се почети давати кад фонд нарасте на 10000 (десет хиљада) круна.

Чл. 4.

Друштво ће доћи до капитала: а) примањем чланских улога; б) приређивањем забава, сијела, предавања итд.; в) добровољним прилозима и завјештањима племенитих људи.

III Чланови друштва.

Чл. 5.

Чланови су друштва: а) *улагачи*, који дају годишње 2 круне; б) *оснивачи*, који дају годишње 6 круна, или као чланови улагачи скупе друштву на годину десет чланова оснивача или 50 улагача, или својим заузимањем привриједи друштву годишње најмање 50 круна добровољних прилога; в) *добротвори*, који једном за свагда, или у три рате у току једне године, уложе у друштвени фонд најмање 150 круна

Чл. 6.

Члан друштва може бити свако поштено лице, без разлике пола и положаја.

IV Дужности и права чланова.

Чл. 7.

Чланови улагачи и оснивачи дужни су редовно почетком сваке године давати своје улоге.

Чл. 8.

Улагачи имају право присуствовати друштвеним скупштинама; учествовати у претресању рада управна и надзорног одбора; своје предлоге подносити управи и скупштини и имају право гласа при решењима скупштинским и при бирању управе и надзорног одбора друштва.

Чл. 9.

Оснивачи и добротвори имају права, која имају чланови улагачи (чл. 8.) и још могу бити изабрани у друштвену управу и надзорни одбор.

Чл. 10.

Чланови добротвори добивају друштвену диплому и свакад бесплатну улазницу за друштвене забаве, сијела, предавања и т. д.

Чл. 11.

Имена добротвора биће изложена у друштвеном локалу у нарочитом оквиру; а имена улагача и оснивача вибијезиће се у нарочиту књигу, која ће бити сваком приступачна.

Чл. 12.

Чланство се губи у овим случајевима: а) кад се не плати годишњи улог; б) кад би који члан земаљским властима био осуђен на губитак грађанске части.

V Управа и надзорни одбор.

Чл. 13.

Управа се друштва састоји из председника, подпредседника, два секретара, благајника и 8 одборника.

Чл. 14.

Поред управе постоји *надзорни одбор* од 5 чланова, који сами између себе бирају председника.

Чл. 15.

Управу и надзорни одбор бира главна скупштина на 3 године.

дама; са својим пространим и елегантним улицама, дивним трговима, раскошним вртovima и богатим и умјетничким споменицима, на том мјесту, на којем данас по званичној статистици живи 1,246,346 становника, равно прије дјевега година бјеше пуном зарасла благодна и мочарна пустиња, која се пружаше поред обје обале ријеке Неве у дужину од прилике 17 километара. И баш то мјесто изабра велики преобразователь Русије, да на њему подигне своју престоницу, те по сопственој његовој изјави, да ту створи Русији један провор, са којег ће посматрати образовану Европу.

И жеља му се остварила!

16 маја 1703 године, пошто је свршио рат са Шведима, ударио је он камен темељац граду овоме, подигнувши на т. зв. „вечем острву“ малену тврђавицу. Одмах за тим приступило се земљаним и хидротехничким пословима, којима бјеше сврха, да се тле погодним утицајем за подизање нароши. План нове вароши начинио је француски техничар Жан Леблон и сети се одликује особитом правилношћу. Ни једна од европских престоница, сем Берлина, не може се сравњати са Петроградом у погледу правилности како опште тако исто и посебне подјеле града. Сам град расподжео је на обје стране ријеке Неве и на неколико острва, које ова чини овдје, утичући у море. Центар града налази се на јужној обали.

Петар је Велики за врајеме подизања града већином живио овдје на лиду

Чл. 16.

Дужност је управе: а) да рукује друштвеном имаошином у смислу ових правила; б) да ради да се у свијема главним мјестима у држави оснују друштвени пододбори, који ће потпомагати управу у свима по- словима на остварењу друштвеног циља; в) да подноси годишњи извјештај друштвеној скупштини о свом раду, стању друштвеног фонда и уопште о успјеху друштва.

Чл. 17.

Ако до четири члана одбора иступе, њихова мјеста попуњава сама управа, а ако их иступи више сазива се ванредна скупштина у што краћем року, те бира одборнике на мјесто оних, који су отступили.

Чл. 18.

Дужности су и права председника: а) да сазива, по потреби, управине сједнице и да њима руководи; б) да се стара о извршењу управиних одлука; в) да по управном решењу сазива редовне и ванредне скупштине и да њима руководи; г) председник има право на управиним сједницама и друштвеним скупштинама сваког говорника, који се удаљи од предмета говора, опоменути, а ако не би то помогло, може га удаљити са сједнице — односно са скупштине; д) председник пазни да сваки члан управе тачно и савјесно отпавља повјерени му посао и има право сваког опоменути, који у дужности не би био исправан; у случају да се дотични члан управе не би одавао председничку повину, овај га пријављује управи, која може таквог члана такође опоменити или га у случају потребе из управе искључити, а његово мјесто попуњити; е) председник представља друштво код власти, корпорација и појединаца; он и секретар потписују сва друштвена акта; ж) председник има право у изванредним и непредвиђеним приликама потрошити од друштвеног новца до 50 круна, али је дужан на првој идућој сједници извјестити управу о овом расходу, који управа може одобрити или не одобрити.

Чл. 19.

Секретари воде записнике управиних сједница и друштвених скупштина као и сву друштвену преписку; сем тога уређују спискове чланова и спремају извјештај о управном раду за годишњу скупштину.

Чл. 20.

Благајник примања сва друштвена приходе и чини потребне расходе и о свему води тачан рачун по рачунским књигама и признаницама; даје признанице друштвеним члановима на дате улоге или прилоге; сваки свој издатак мора доказати дотичном признаницом и одложку управином.

Чл. 21.

Надзорном је одбору дужност, да надзирава рад управе с финансијског гледишта и властан је свакад прегледати све друштвене рачуне и у случају евентуалне неправилности позива управу да неправилност исправи; не буде ли управа хтјела или могла то учинити, или пак не буде вољна по захтјеву надзорног одбора повати ванредну скупштину, сазива је сам надзорни одбор у року од 10 дана од кад се неправилност примјетила и извјештава је о тој неправилности.

Чл. 22.

Пред главну скупштину надзорни ће одбор свакад прегледати цијелокупни рад

мјеста, и само је по некада због државних потреба одлазио и у тадању престоницу своју — матушки Москву. За пребивање служила му је једна малена приземна дрвена кућица у дужину од девет, а у ширину од три хвата. У њој га бјеху само двије собе, од којих једна бјеше спаваћа, а друга радионица. Овај кућерак се и данас налази у истом облику и на истом мјесту, само с том једином разликом, што је изнад и око њега изидан лијепа и велика каменита павиљон који га чува од ауба времена. Радионица је претворена у капелу, у којој се преко цијелога дана служе молебствија пред иконом Христа Спаситеља и оном, коју је велики цар вагда уза се носио. У спаваћој се соби пак и данас виде разни рукотвори Петра Великог. Ни један путник, који у Петроград дође, не ће пропустити, а да не посети „домикъ Петра Великога“, ту скромну, али за то ипак највећу историчку знаменитост руског престонице.

На десет година после основања Петрограда т. ј. године 1713, када у њему бјеше приличан број становника, Петар Велики изда указ, којим се Петроград проглашује за престоницу руске царевине и којим се уједно на знање даје, да Москва престаје то бити.

(Наставиће се.)

ЛИСТАК.

Петроград*)

Далеко онамо на сјеверистоку Јевропе, уз обале царице сјеверних вода, огромне ријеке Неве, под небом вјечито тмастим и суморним, гордо се диже у сваком погледу дивна и величанствена престоница великог руског царства — град Петроград; средште руског државног, научног и литературног живота; понос и дика сваког Руса, украс и радовање сваког Славенина.

Узимајући овом приликом слободу, да окупрам драгоцјено српљење поштованих слушаца,***) дужан сам напоменути, да сам за предмет данашњег предавања увео опис Петрограда и његових знаменитости из тога разлога, што се ове године навршује равно двије стотине година од његова оснивања и што ће велике свечаности, — које ће кроз кратко вријеме, за спомен овога догађаја, у њему обавити — привући на њ не само живу

*) Довољно је „Браника“ овај интересантан опис руске престонице са његовом савременошћу сада, када Петроград слави 200 годишњицу свог постанка. — Ур. „Бр“.

**) Састав овај прочитан је као јавно предавање на селу, којег је сомборска српска омладинска привредила мјесеца фебруара т. г. Сем сопствених својих описана и билежана, списак се при пољаву овог кратког путовања служио и разним дјелима српске и оградне литературе. — Мисао.

управни и подијети скупштини извјештај о нашој стању.

Чл. 23.

Назорни је одбор солидарно одговоран ако би сазвао, а не би предузео мјере, да се спријече неправилности и отклоне штете, које би потекле од неправилне радње Управе.

VI Скупштине

Чл. 24.

Скупштине су редовне и ванредне. Редовну скупштину сазива управа сваке године почетком јануара, а ванредна се састаје свакад, кад нађе за потребно управа или надзорни одбор.

Чл. 25.

Скупштина редовна или ванредна може се држати, кад су присутне двије трећине мјесних чланова, али се у овај број урачунавају и чланови на упућаности, који би се на Цетињу десили и скупштину походили.

Чл. 26.

На редовној се скупштини читају извјештаји: управни и надзорног одбора; решава се о евентуално поднесеним предлозима; у смислу члана 15. ових правила бира се управа и надзорни одбор друштва и — у случају основано изјављеног неповерења — управи или надзорном одбору, или кад би који од оних оправдано дао оставку — изузетно од чл. 15. ових правила бира нову управу, односно надзорни одбор.

Чл. 27.

Ванредна скупштина решава о онима за шта је сазвана.

VII Фонд

Чл. 28.

У друштвени фонд управа уноси сваки и најмања друштвени приход, а новац ће се давати на приплод Првој Никшићкој Штедионици, док она буде одговарала интересима друштва. Ни најмања сума новца не смије се задржавати нагдије друго, но се одмах по пријему шаље у штедионицу. Изузетак од овога чини сума предвиђена у 18. члану ових правила — тачка е, и случај кад кандидат за изучавање трговине или заната тражи зајам на сигурно јемство, који му се може дати, али јемац позајмљени новац, с дотичном добићу, враћа најкаље кроз годину дана.

Чл. 29.

Управа ће отврати кредите, а по могућству, у неопходној потреби, давати и готовину оспособљеним занатлијама и трговцима по својој увиђаности с обзиром на владање и спрему потраживача, имајући свакад на уму циљ овога друштва.

Чл. 30.

Друштво спрема дјецу за занатлије и трговце из интереса на капитал, пошто овај нарасте на суму предвиђену у 3. члану ових правила. Новац се даје на зајам, који ће вратити родитељи дјетета или маса или пак сигуран јемац (чл. 28.), а ако такво дјете нема родитеља ни масе, нити пак имадне ко за њега јемити, вратиће зајам сам, пошто поставе занатлија или трговац и то ће вратити само дати новац без интереса (изузетак од 28. чл. ових правила). Сиромаштво се доказује увјерењем надлежне власти у којем ће се тврдити да дотични, као сирак, нема ништа своје.

Чл. 31.

Управа друштва строго ће мотрити да се дати кредит употреби једино на сврху за коју је одређен и она ће над дотичним занатлијом или трговцем водити строги надзор док исти исплати суму која му је кредитована.

Чл. 32.

Док држава отвори занатлиско-трговачке школе, као своје заводе, друштво ће, по могућству, а у евентуално државну помоћ, и само такве школе отврати, а на њих ће трошати из интереса на главни капитал; но може се на ову сврху трошати и од капитала и то од онога што прелази суму од 10.000 круна.

Ова су правила прочитана и усвојена набору грађана цетињских државом, 4. маја 1903. год. и важиће од дана, када их надлежна власт одобри.

Одбор за израду ових правила
Дјеловска Председник
Ј. Хајдуковић В. Вулешић

Чланови:

М. Б. Шаулић
Саво Ш. Вулешић
Мило Ташар
Катлаж Вибовић
Јако Дреца
Јован С. Матамовић
Нико Вичеровић
Петко Пајовић
Петро Андрић.

Државни Савјет на основу члана 32, тачке 6. Основног Државног Закона одо брала и потврђује „Правилу Друштва за изучавање заната и трговине у Црној Гори“.

Цетиње, 23 маја 1903 год

Председник Државног Савјета
Министар Унутр. Дјела

Б. Петровић.

(Засађује вишње по пашњацима, косака и странама и т. д.) — Истичемо важност вођарства за наше прилике већ више пута у „Тежаку“. Напомињали смо да у овој нашој Богом благословеној земљи, вођарство може бити један од најважнијих и најспурнијих извора прихода сељачком сталежу, па појамно и самој држави. Доследни томе, ево, хоћемо на још једну важну околност да укажемо. Пашњаци на које се стока изгони могу веома корисно послужити за засиђивање вишања. Исто тако и косе, стрме, прјесковите стране. Вишња је врло малим задовољна и рано доноси већ толико плода да сваки има корист који ју гаји. За пашњаке, вишња је с тога добра што брзо расте, што је нитка и висока те стока убрзо не може дохваћати гране и уништавати их. Плод од вишње употребљава се за слатко, за компоте (укувано воће) за справљање сока од вишања, рикје вишњеваче и других равних послатица у домаћој привреди — дакле увијек ће се наћи довољно купаца да понуђену количину откупе. Вишње не уди тако каша као трешња; тиде нерадо једу вишњу, а она и цвјета за 10—12 дана доцније те јој, дакле, и мраз не може толико шкодити као осталој воћу. Размножавање вишања може се слободно вршити падањима, јер они увијек задржавају све особине својих матера. Кад се воћке — у овом случају вишње ђубре оних ђубретом које им највише хранљивих градива и у најбољем облику дају, оне могу опет, па и више пута већи принос да дају но обично. Вишња потребује ова три хранљива градива: азот, фосфорну киселину и кали. Мјесто хлор калијума на лакшим земљиштима ваља употребити кајинит.

Пашњаци и косе изложени су суши. Ту је за ђубрење, дакле, најбоље употребити кајинит, јер он држи земљу у влази, а и трава у сјени воћкајој боље расте. Вишње обично имају растреситу круну тако да се не треба никакo бојати да неће моћи трава под њима добро расти. Сађење треба тако извести да воћка од воћке има одстојање 7—10 метара и тада се има и добар пашњак, а и плодови се од вишања абирају, те се двогубе користе има. А да ће стока на таквим пашњацима имати и хладовине није потребно ни да помињемо.

О важности вишњевог дрвета код нас је довољно писано. Кога не мран — да у својем сопственом интересу — и то трочјата, нека не жали труда што ће зимских вечери претурити Тежаку, јер, увјерени смо кад све буде прочитано аваће шта треба да ради па да има са својих пашњака и косих страна, огромно корист.

Из „Тежака“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 23 маја

(Из Митрополије.) Јучер је отпутовао Високопреосвештени Митрополит г. Митрофан на Троицки савезни под Острог. У његовој су пратњи г. протођакон Радичевић и проф. Божо Новакоскић Владу ће вступити, како чујемо, г. војвода Пламенад, наш војни министар, који се налази у Подгорци.

Манастир Острог, 18. ог маја. — Јучер 17. ог маја довршен је нови пут од доњег до горњег манастира Острога.

Први поклоник к моћима светога Василија подуно сиршеним овим путем, прошла је Руски Министар при Нашем Двору г. Шчеглов, у пратњи г. Павла Ровинског. Господин Министар много је одушевљен био путујући овим новим вјугастим путини, кроз густу шуму уз врлетне Остршке греде; које путовање побожном поклоником представља пут праведне душе, кроз небесне облаке у вјечно насеље.

Г. Шчеглов извољо је дати шедедесетина радника који још не бјеху кући пошли 60 круна, који му искрено захвалниху са „хвала и живјела наша браћа Руси“.

Данас 18. ог маја, скупљени сви радници, који ови пут уградиле — ради подпуне исплате: са г. настојником Мијом Буричићем, и са духовенством Острошкога Манастира, пред Кивотом Светога Василија држали смо заједничко благодарене Богу за здравље, срећу, и дуг живот. Њ. Кр. В. Књаза Насљедника Давида и Књагиње Милице, који вје трошак око овога пута благоизволише платити, и овим не само што и најбољесним поклонцима за свагда олакшање приступ к' Светоме Василију; него и већи дио највеће сиромашни Вражеске и Црешњачке на овој гладној години у најмучнијем прољећном добу са храном надржаше.

Болесници су већ почели излазити до у горњи манастир на колици, која је овђе

благоволила послати Њ. Кр. В. Књагиња Милена. Ова су колица тако удешена да највећег болесника лако може повести по један човек до у горњи манастир и опет натраг свести; и данас су први пут два болесника у двоје колица, по један човек повали горје к' Свецу и опет натраг свели у доњи манастир.

Поп Јован Давидовић.

Спасов-дан (Грахово). Освану 5. мај са дивнијем небеснијем сјајем, којег врапи трепераху по вавдушном простору као што трепери и сјаји на плавој српском небу она јасна авијада, коју — на Граховцу 1858. године уз помоћ божанствене правде — створи црногорско херојство; авијада, која својом свјетлошћу озари географски хоризонт наше дошавине.

И ово дивно, Спасово, јутро позивље дух нашега народа, који на оном истом Граховцу буди успомене, са свечаношћу чисто народног обилежја, на оно Спасово из 58. године.

И на оном истом мјесту одакле се онда првијаше:

„Чекaj, рајо, баће боље
Док Карадак прегавимо
Добњеш што вјеси им'о
Тошу, сивцир, ханџар, коље
Баурише што њеп боље“;

на оном истом мјесту гдје бијаше горди Кадри-паша равнио свилоно чадорје, на том се мјесту данас приноси Богу топле молитве за здравље нашег Господара; ту се овог дана чини помен онијема, који онда на том мјесту крв пролише.

А она иста крпна брда на која се сног јутра

„— буди из сна
На душеку тврду своје
Дјеца Шпарте јованска
На камену студеном“ —

она иста даваху одјек, који потицаше из поносних младих груди;

„Ма Грахово! ово заврши
Наш Грахово! чудо ново
Он освети лдо и помир
Што се случи на Косово“

Ту уа коло чујаше се звук магичне справе — гусала, — који херојством надахњива младе груди, те им се и на лицу види идеја авијетности шљетовати својим претцима.

Уа ово пак виђаше се у засјенку бора и лијеске гдје:

„На ласкову вес'о врти ражњу
Стада кротка четвртилу овна“.

И док се оваког одушевљења има и оваког му се ирава знаде дати, знаће се и моћи створити још који Грахово! још један српски Спасов-дан, који, Боже дај, нек не буде у далекој будућности. М. В.

(Обновљење Никол-цркве.) 9. овог мјесеца — на љетни Никол-дан, пут ме нанио кроза Зету. Дипавши у Голубовце дамо ми се погледати пут знамените Никол-цркве, која је од овог села на сјеверо-истоку за четврт сахата и тамо угледах силан свијет. То је био сабор код Никол-цркве, који се сад први пут ту састао после 23 године. — Никол-црква је давнашња. Предање каже, да је још из доба Немањина, а има прича, да ју је поклонио још Марко Краљевић и под њом мејдане дијелио. Но зна се као сигурно да је она била филијал враниског манастира Св. Николе, док није био веће манастирске, које су око ње разграбљене Турцима (велики простор Станислави, који је јужно од Никол-цркве како се прича, био је цео манастирски). Држим да су се Зећани о љетњем Николудно почели код све цркве купити тек онда, кад је престао служити манастир Св. Николе на Врањини или бар кад је изгубио важност, коју је он некада имао прије најезде Турака у Зету. Главно је да је малена и проста Никол-црква била дуго и дуго саборна црква цијеле Зете; под њом су се купили на панађур о Николудне 9. маја, доносили јеј зајвете у вуни, сиру и другом, а у озбиљним тренуцима у њој би се састале старешине ветеке на договор као око 1832. године, када се договараху да се дигну на Турке ради ослобођења и уједињења са Црном Гором.

Како се 1879. године један дио Зете ослободи тако Никол-црква дође до саме границе и стицајем околности — пошто се само још једном после ослобођења одржа пред њом сабор — она постаде црногорска караула. Од плоча подигнутих са гробова који су око цркве, подиже се град — сухомећа, а црква се сва избуши на пушкарнице. Зећани су имали и који окрпај око ње са Арнауцима. Она је послије све више опадала, док јој прије коју годину кров сасвијем не паде и само се још држаше избушена зид. Зећане је јако типило то, што им је омљена Никол-црква у рушевинима и одавно су узели иницијативу да је добровољним прилозима поправе. Ту је иницијативу како дознадох — тек сад прихватио заступник голубовачког пароха свећеник Андрија Драговић парох грњски и заузео се да се народна жеља оствари. У томе су га помогли и остали зетски свећеници и народне старешине: командир и капетан са официрима, те се до цаља дошло.

Њ. Впр. г. Митрополит Митрофан допустио је обновљење цркве, али само тако: да се у њој поткрпи оно што је ста-

ријско, а ништа древно да се не руши, нити да се што новачи. Тако је и учињено и народним трошком и трудом поменутих појединаца. Никол-црква је опет пропојала; народ је похитао да се молитвом у Никол-цркви потсети на минуле дане од којих су многи и патњом били зачињени, али је ипак сјећање на њих пријатно, јер све што је старо добро је — ако је била и патња, а оно је биле и доста лијепих нада, које су доцније и остварене. Неколико хиљада душа разиграло се бјеше по пространом пољу око цркве; многима се свакако ово чинило као сан о давној прошлости. Инпресије, које је и на нас овај први сабор учинио могли би описати тек на којем другом мјесту.

Никол-црква је значајна и као дрвена богомоља а има значаја и за данашњицу с тога што је на граници, на домаку Малесије те и заслужује пажњу. В.

(Из Управе вароши Цетиња.) Прошле и ове недеље било је странаца на Цетиње 188, и то из: Аустрије 86, Грчке 1, Италије 19, Инглешке 7, Србије 8, Турске 47, Немачке 9, Француске 10, Холандије 1.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Савремени Петроград.) заузима простора више од 90 квадрат. врста; од ових 15 квадрат. врста запрема вода — ријеке и канали. По одјељцима (квартонима) вароши, највећи је одјељак — Виборски (16,13 квадрат. врста), а најмањи — Казански (1,09 квадрат. врста.) Овај огромни простор пресијеча у равним правцима 681 улица, чија дужина износи 357 врста. На ових 75 квадрат. врста улица и улицима постоји непокретности у вредности најмање 6 милијарда динара. Од ове колосалне суме, око 900 милијуна је државна непокретност, толико је и приватних лица и око 200 милијуна варошке непокретности. Дрвених зграда готово је свих нестало, и само се гдје-гдје биједна свретиња абала, у једносратним и двосратним зградама, чији су видови попрмјели споља и изнутра и како се већином налазе крме или дворштак ва којијаше. Па чак и на крајњим тачкама Песка и покрај Петрограда, на мјесто дрвених кућа, подигнуте су посљедњих година грдне камените куће. У Петрограду има око 19.000 кућа, и у њима 140.000 станова. Посљедњих година вредност варошког имања повећала се од 112 милијуна до 200 милијуна рубаља. Освјетљење улица јако се развило: прије 20 година било је (февера) свјетилњака са снагом од 158.000 свијећа, а сада је њихова снага око 3.000.000 свијећа. Варошки буџет од 4 милијуна (год. 1883) данас је порастао до 22 милијуна рубаља. Имају престојаниј у свијету, Петроград заузима, по броју становника, девето мјесто: у њему је, по посљедњем попису, 1.400.000 становника. По саставу његовог становништва — 87,1% је православањих, 4,6% њемаца, 2,3% Пољака, 1,8% Финана, 1% Јевреја; остале народности све заједно састављају, по попису 1890 г., 3,2% престојаничких становника. 200 година је прошло, кад је Петар Велики пробио „окно у Јевропу“ те је у њ нагрнуло много страних исељеника: данас, после два столећа, у престојаници живе страних поданика 22.336 људи; од ових је 11.220 њемаца, 2.400 Француза, 2.094 Инглеза и т. д. Најмање их се настанило Португалца (9 људи), Јапанаца (28), Китајца (37), Персијанаца и Шпанаца (70 људи). Већи дио ових странаца успио је да постану прави Петрограђани, чак их се и родило у Петрограду 8576.

Телеграми Бечког „Нор. Бира“.

ПАЗИЗ, 18. маја. — Поводом двјестигодишњице оснивања Петрограда Лубе је телеграфом Цару, да се у часу у ком престојаница царевине пријатељске и савезничке слави своју двјестигодишњицу сјећа са привањем тоглог дочека добијеног, те из свега срца управа најискреније жеље Петрограду и израза свог неизмјоњивог и живог пријатељства. Цар је одговорио захваљујући да и Петроград храни најсимпатичнију усмеху боравања главе државе пријатељске и савезничке, изјављујући Лубету своје живе осјећаје неизмјоњивог пријатељства.

СОФИЈА, 19 маја. — Јучер је у Бургасу свечано отворена лука у присуству Књаза, министара и дипломатских агената. При трпези Књаз је држао говор, рекавши: славно свечаност националне побједе капиталне важности за економски напредак земље. Можемо се поносити као слободан народ још млад,

који има сврху прогрес исто као и слободу.

ЗАГРЕБ, 20 маја. — Јуче манифестације пред универзитетом Војска је успоставила ред.

БИОГРАД, 20 маја. — Данас су извршени избори за скупштину. Велика већина владина из све три странке.

ЗАГРЕБ, 21 маја. — Јучер су се поновиле манифестације. Полиција и војска успоставила ред без употребе оружја. Многи су уапшени а тројица рањена камењем, међу њима један полицај тешко.

ЦАРИГРАД, 21 маја. — У адријанопољском вилаету био је велики бој између три чете и војске. Чете су оставиле осам мртвих, Турци пет. Друге чете појавиле су се на другом мјесту. Њека арбанашка племена опет су се почела опирати реформама.

ЦАРИГРАД, 22 маја. — Главни инспектор Хилми-паша израдио буџет, по ком приходи трију вилаета надмањују расходе неколико милиона.

ПАРИЗ, 23 маја. — Потврђује се да ће Лубе поћи 6/7 у Инглеску, где ће остати три дана.

БИОГРАД, 23 маја. — Цинцар-Марковић добио је ред Милоша Великог. Грујића ће замијенити у Цариграду Веснић бивши посланик у Риму.

ЦАРИГРАД, 23 маја. — По вилаетима особито битолском готово све школе бугарске затворене, такођер цркве без свештеника и учитеља.

СОФИЈА, 23 маја. — Књаз Фердинанд отпутовао у Ебентал.

СТЈЕЧАЈ.

Великој Гимназији на Цетињу потребна су још два професора у шк. год. 1903—4 и то:

1. За класичну филологију уз један живи језик (српски, руски, немачки, француски и талијански);

2. За природне науке уз математику и физичку.

Професорска је основна плата 2000 круна годишње и уз то 400 круна додатка; три петогодишње повишице по 400 круна, а двије по 600.

Послије 30 година службе наставник добија пензију од 4400 круна. Ко би и даље остао у служби, е пензији од 4400 круна додавало би се још годишње 600 круна награде и додатка.

Пријаве прима Управа Гимназије до 1 августа о. г. по старом календару.

Цетиње, 24 маја 1903 год.

К. Ц. Министарство Просвјете.

ОБЈАВА

Стеван и Неђељко Маркови Булатовићи из Колашина, пошли су назад неколико година у Србију, а после у Букурешт, одакле су се последњи пут јавили својем брату назад 8 година. Од тада се за њих ништа не зна те се с' тога сваки умољавана ако би што о њима дознао да јави

Мил. Инст. Дјела

Службене Објаве.

О Г Л А С

Јавна продаја непокретности Петра Никчевића из Бара, извршиће се дне 16 новембра тек год.

Види огласе у „Гл. Црногорца“ број 10 и 12 за 1903 годину.

Број 114.

У Бару 16 маја 1903 год.

Из Канц. Књ. Обласног Суда.

ОБЈАВА

Износи се на јавну продају доље описана непокретности Николе Радојева Бојанића из села Бриђа, које је имање уцајено круна 1600.

Продаја ће се извршити у три рока на лице мјеста, и то: на први јуни; на први јули и на први августа ове год. у 9 сати пред подне.

На прва два рока неће се непокретност испод процијене вриједности продати, а на трећем и ниже, али никако испод $\frac{1}{2}$ процијене вриједности. Сваки је лицијант дужан положити јемство од 10% од процијене вриједности.

Позивају се сви они те имају на непокретностима какво реално право, дужникови повјериоци и они који имају право прече купње, да се пријаве Суду прије прве продаје непокретности.

Непокретност се састоји у 6. комада прво „Дионица“ што је била Марка Јанкова са границама: од истока Томаш Ђираков; од југа Радоје Јанков земљом; од запада општ. пут; од сјевера Богдан Илиј земљом.

Друго звано „Дуваниште“ граничи: од истока Јоко Прелов; од југа Спасоје Милошев земљом; од запада Марко Савов; од сјевера Станко Ђепанов земљом.

Треће гора звана „Главница“ од прилике 5 листосјека листа граничи: од истока Станко Ђепанов; од југа Никола и Јоко Прелов; од запада Мило Новаков; од сјевера Боровићи гором.

Четврти комад $\frac{1}{4}$ земље у „Лавине“ граничи: од истока Спасоје Савов; од југа Радоје Јанков и Јоко Прелов земљом; од запада пут; од сјевера Спасоје Савов земљом.

Пети комад једно рало земље у Станкове долине звано „Веља долина“ са метехом око исте граничи: од истока Мило Новаков; од југа исти Мило гором; од запада Марко Савов гором; од сјевера Никола Радоје земљом.

Шесто гору у „Станков Грм“ граничи: од истока Марко Савов; од југа Мило Новаков; од запада Спасоје Савов; од сјевера Лука Стеванов гором.

Број 72.

Љешан, нахија, 1 маја 1903 год.

Кап. Јоко С. Радуновић.

Р. 280 Број 112 1—1

О Г Л А С

Износи се на јавну продају доље описана непокретност овдашњег Мехмет Ота, која је процијена круна (1717 и 20 хел.) хиљаду седам сто и седамнаест и 20 хел. Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређени су три рока: први рок на 12 јуна, други 12 јула и трећи 12 августа ове године у 10 сати прије подне. На прва два рока неће се продати испод процијене вриједности, а на трећем и ниже, али никако испод $\frac{1}{2}$ процијене вриједности.

Сваки је лицијант дужан положити јемство од 10% од процијене вриједности дотичне непокретности.

Позивају се сви они који имају на ову непокретност какво реално право и они који имају прече право купње да се пријаве суду прије прве продаје.

Речена непокретност састоји се из 118 коријена маслина, а налази се међу варошке маслине звано „Биште“ која граничи: од истока маслине Нике Веке, од сјевера маслине Бета Сулејман, од југа маслине Куп Миља, од запада маслине Бима Адис Осман Дема.

Улцињ, 15 маја 1903 год.

Број 33.

Општински суд вароши Улциња.

Р. 172 Број 113 1—1

О Г Л А С

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Сал Боља из Куломце, која је процијена 360 круна. Продаја ће се извршити у канцеларији потписаног суда. За продају одређени су три рока, први на 10 јуна, други на 10 јула и трећи на 10 августа ове године у 10 сати прије подне. На прва два рока неће се продати испод процијене вредности а на трећи и ниже али никако испод $\frac{1}{2}$ процијене вредности.

Сваки је лицијант дужан положити јемство од 10% од процијене вриједности дотичне непокретности.

Позивљу се сви они те имају на ову непокретност какво реално право, и они који имају право прече купње, да се пријави суду прије прве продаје.

Речена непокретност састоји се из двадесет коријена маслина и из два комада забјела у мјесто звано „Рукес“ и „Забјели“ а налази се у Пистулу, која граничи од истока маслине Осман Исака и доња буљук Сал Бола, од запада и југа маслине и забјели Лита Цан Курта, и од сјевера веља међа од маслина са посјеченим забјелом Сал Боља. Речене маслине и забјели имају улазак преко доњег буљука. Маслине су од прве врсте и указале добар плод у цвијету.

Улцињ, 15 маја 1903 год.

Број 114.

Општински суд вароши Улциња.

Р. 199 Број 114 1—1

ОБЈАВА

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Сал Бола из Коломце, која је процијена 360 круна. Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређени су три рока: први на 10 јуна, други на 10 јула и трећи на 10 августа ове год. у 10 сати прије подне. На прва два рока неће се продати испод процијене вриједности, а на трећем и ниже али никако испод $\frac{1}{2}$ процијене вриједности.

Сваки је лицијант дужан положити јемство од 10% од процијене вриједности дотичне непокретности.

Позивљу се сви они који имају на ову непокретност какво реално право и они који имају право прече купње да се пријави суду прије прве продаје.

Речена непокретност састоји се из 30 коријена маслина и један комад забјела а налази се у „Пистулу“ — доња буљук — која граничи од истока пут, од југа забјело Лита Цан Курта, од запада забјело Сал Бола звано „Рукес“ и од сјевера маслина Осман Исака из Гораве.

Маслине су прве врсте и указале добар плод у цвијетање.

Улцињ, 15 маја 1903 год.

Број 115.

Општински суд вароши Улциња.

Р. 178 Број 115 1—1

О Г Л А С

Износи се на јавну продају доље описана кућа Пера Шакова Ковачевића на Цетиња која је процијена круна 1416 — хиљаду четири стотине и шеснаест.

Продаја ће се извршити у канцеларији овога Суда. За продају одређује се три рока, први на 16. јуна, други на 16. јула а трећи на 16. августа ове године у девет сати прије подне.

На прва два рока кућа се неће продати испод процијене вриједности а на трећем и ниже, али никако испод $\frac{1}{2}$ процијене вриједности.

Сваки је лицијант дужан положити јемство од 10% од процијене вриједности куће.

Позивљу се сви они који имају на кућу какво реално право, дужникови повјериоци и они који имају право прече купње да се пријаве суду прије прве продаје.

Кућа се налази на Цетињу у Катунској улици бр. 172; иста је поземљуша и има у дужини 6:80 а у ширини 10:50 метара са видовима. Кућа се Ковачевића налази између кућа: са источне стране Луке Шакова Ковачевића а са западне Илије Маркова Почака. Помеђу ње и куће Луке Шакова мјесто вида постоји мулигли, а помеђу ње и куће Илије Почака вид

На кући су двоје врата: главна од пјаче са изласком у Катунској улици а друга у авлију. Има три одјељења: собу са једним прозором, која има у дужини 5:28 а у ширини 4:52 метра. Соба је попољена и штицом пошувитена Кукицу просту и неуређену а износи у дужини 6:30 а у ширини 3:85 метара. Ходник у дужини 5:28 а у ширини 1:68 метара. Овим тога има авлију заједно са још двије куће, а којој од исте припада дио на општри угло у износу 23:97 квадр. метара. Кућа је израђена по новом постојећем плану за варош Цетиње.

Израда је средње врсте од обичног материјала

Број 204

IV—1903 47

Цетиње, 16. маја 1903. год.

Из Канц. Обласног Суда.

Р. 310 Број 116 1—1

О Г Л А С

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Мила Жявова Лобричанина из Доње Мораче која је процијена круна 960.

Продаја ће се извршити на Караданске стране.

За продају одређују се три рока: први 17 јуна, други на 17 јула а трећи на августа ове године у 11 сати прије подне.

На прва два рока неће се непокретност продати испод процијене вриједности а на трећем и ниже, али никако испод $\frac{1}{2}$ процијене вриједности.

Сваки је лицијант дужан положити јемство од 10% од процијене вриједности непокретности.

Позивају се сви они те имају на непокретности какво реално право, дужникови повјериоци и они који имају право прече купње да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности: Караданске стране — 6. коса ливаде са 5. коса жаревине при истој, од истока граничи до Неша Цакина, Илије Кељова и истог Мила до пута; од запада до истог Неша, од југа до ко муна селине Тарске. —

Број 80.

Доња-Морача, 17 маја 1903 год.

Кап. Сердар Ристо Рашовић.

Р. 160 Број 117 1—1

О Г Л А С

Износи се на јавну продају доље описане непокретности Машута Крцуновића Стругара из Стругаре, које су процијене круна 246 и 68 хелера.

Продаја ће се извршити у Цеклину. За продају одређују се три рока, први на 16 јуна, други на 16 јула а трећи на 16 августа у три сата после подне. — На прва два рока неће се непокретности продати испод процијене вриједности а на трећем и ниже, али никако испод $\frac{1}{2}$ процијене вриједности. — Сваки је лицијант дужан положити јемство од 10% од процијене вриједности непокретности.

Позивају се сви они који имају на непокретностима какво реално право, дужникови повјериоци и сви они који имају право прече купње да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1. У доњу виноградину земље $\frac{1}{4}$ која граничи од истока Никола Ђуров, од запада и југа Никола Крцунов а од сјевера Иван Зеков.

2. У горњу Виноградину земље $\frac{1}{4}$ која шефија од истока имовином Ђура Савова, од запада Иване Зекове, од југа Никола Ђурова а од сјевера пут.

3. Један комаћик горе више горње виноградине који граничи од истока и сјевера Јово Петров, од југа и запада пут.

Цеклин, 16 маја 1903 год.

Број 116.

Капетан Илија Ј. Лопчић.

Р. 197 Број 118 1—1

Приватне објаве.

ОБЈАВА

Двије моје куће које се налазе у овој вароши — Катунска улица, а између кућа Вула Мрдовића и Ива М. Мартиновића, продајем из слободне руке за намиру својих дугова. Ко би желио исте купити нека се пријави потписаном.

Марко Ј. Томовић.

Р. 41. Број 43 3—3

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

С тужнијем и удвигљенијем срцем свијем нашим сродницима, пријатељима и познаницима јављамо, да се наш ниједна непржељени син, односно брат и братучед, Ђевер и стриц

СТЕВАН Ј. ШИБАЛИЈА

у најљепшем цвијету младости, у 22. год. живота, последије наглог и кратког боловања, у нартју цијеле својте, 4. маја испустио своју душу

Овијем путем изјављујемо нашу вјечиту благодарност г. г. бригадиру војводи Лазару Сочичи, великој судији Милошу Ђ. Шаулићу, Обрену Николавићу, окр. капетану у пензији, Урошу Шаулићу, капетану, Трици Радовићу и Николи Ђерковићу, трговцима, на њиховом телеграфском саучешћу.

Од срца хвала г. Николи Јовановићу, учитељу, који се с нашим покојником опрости са онако дивним говором и ђацима овдашње школе спровод увелича.

Хвала г. г. свештеницима: Петру Шаулићу и Лазару Дедејићу, који нашег милостивог покојника по хришћанском закону до вјечне куће испратили.

Вјечита хвала поштованој госпођи грађанству варошице Жабљака и браћи племеницима, који нашег милостивог покојника за вријеме његовог боловања похитали и у великом броју до вјечне куће испратили и ожалосили.

Хвала, срдачна хвала свима и свакоме ко нам год у нашој жалости ма којим путем изјави своје учешће.

Жабљака (Језера), 5 маја 1903.

О ж а л о ш т е н и :

отац: бар. Јован; мати: Доста; браћа: бар. Гаврило, Стојан; сестре: Ружа, Савета, Јела; братучеди: подкоман. Михаило, Бојко; снаха: Вида; синовци: Вукашин, Момчило, Раде са осталим породицом.

Р. 212 Број 48 1—1